REGLEMENTAREA CONTROLULUI CORPORAL ÎN LEGISLAȚIA VAMALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

Octavian CIOBANU

Printre multiplele forme de control vamal, enumerate în literatura de specialitate şi în legislația vamală a Republicii Moldova ,distingem forma excepțională ce se aplică persoanelor fizice, şi anume, controlul vamal corporal. Controlul vamal corporal este considerat o formă excepțională de control vamal dat fiind faptul, că într-un fel sau altul, se aduce intimidare demnității umane care într-un stat de drept este una din valorile supreme ale personalității. Trebuie să menționăm că, în condițiile unui stat de drept, controlul vamal corporal este mai degrabă un imperativ decât o necesitate. Aplicarea formei date de control se datorează creşterii criminalității, contrabandei cu arme, droguri, valori culturale, valori valutare şi mijloace băneşti, care din ce în ce mai mult poartă un caracter transnațional [4, p.259].

Reglementarea legală a controlului vamal corporal o găsim în Codul vamal al Republicii Moldova şi în Instrucțiunea cu privire la ordinea efectuării controlului corporal al persoanelor ce se deplasează peste frontiera de stat a Republicii Moldova, aprobată prin Ordinul Directorului General al Departamentului Controlului Vamal al Republicii Moldova nr.916 din 25.07.1995 [3].

În conformitate cu art.194 Cod vamal al Republicii Moldova, controlul corporal, ca formă excepțională de control vamal, poate fi efectuat cu permisiunea şefului organului vamal sau a adjunctului acestuia, dacă există destule temeiuri pentru a presupune că persoana care trece frontiera vamală sau care se află în zona de control vamal ori în zona de tranzit din aeroportul internațional are asupra sa, şi nu le prezintă, mărfuri ce constituie obiectul contravențiilor sau infracțiunilor prevăzute de legislația Republicii Moldova sau de acordurile internaționale la care aceasta este parte [1].

Controlului corporal poate fi supusă persoana ce a atins vârsta de 16 ani, după controlul documentelor. Iar în cazul în care sunt temeiuri suficiente de a considera că obiectele interzise trecerii peste frontiera vamală se află la o persoană care nu a atins vârsta de 16 ani, ridicarea şi prezentarea lor controlului vamal trebuie efectuată în prezența persoanelor cu care se deplasează peste frontiera vamală persoana minoră (părinți, tutori, însoțitori).

Controlul corporal se efectuează numai prin decizia şefului organului vamal sau adjunctului acestuia, care se fixează în declarația vamală completată şi semnată de persoana ce urmează a fi supusă controlului corporal. În lipsa şefului sau adjunctului acestuia, decizia despre înfăptuirea controlului corporal poate fi luată de colaboratorul vamal ce execută obligațiile de control vamal la sectorul respectiv [2].

Până la efectuarea controlului corporal, colaboratorul vamal înştiinţează persoana fizică despre decizia şefului organului vamal sau a adjunctului privind efectuarea controlului corporal, îi explică drepturile şi obligaţiile pe care le are şi îi propune să prezinte benevol obiectele nedeclarate sau tăinuite.

Controlul vamal corporal trebuie să se desfăşoare în mod corect, excluzând acţiuni ce înjosesc demnitatea sau sunt periculoase pentru viaţa şi sănătatea persoanei controlate, precum şi să nu cauzeze prejudicii bunurilor acesteia. Controlul corporal se efectuează de un colaborator vamal de acelaşi sex cu persoana supusă controlului. În lipsa de aşa colaboratori ai serviciului vamal, controlul poate fi efectuat de colaboratorii celorlalte servicii de stat ce se află în zona de control vamal (grăniceri, poliţia de frontieră, ecologic, fitosanitar).

Persoana responsabilă de efectuarea controlului corporal nu poate efectua acest control dacă: este soţ sau rudă cu persoana supusă controlului,sunt alte circumstanţe, care dau de înţeles că colaboratorul vamal, direct sau indirect, este cointeresat în rezultatele controlului corporal, în momentul efectuării controlului corporal se află într-o stare fizică care nu-i permite să efectueze controlul, fără să-i cauzeze oarecare prejudicii persoanei controlate.

Persoana responsabilă a organului vamal, împuternicită să efectueze controlul corporal, este obligată să execute hotărârea de efectuare a controlului vamal corporal exact şi în termen.

Controlul corporal se efectuează în prezenţa a doi martori asistenţi de acelaşi sex cu persoana supusă controlului corporal. În calitate de martori asistenţi pot fi invitaţi orice cetăţeni ai Republicii Moldova care nu sunt cointeresaţi de rezultatul controlului corporal. Martorii au dreptul să urmărească examinarea lucrurilor depistate la persoana supusă controlului, precum şi să facă observaţii referitor la procedura efectuării controlului corporal, care urmează a fi incluse în procesul-verbal.

În cazurile necesare pentru participare în procesul controlului corporal, poate fi înviat un lucrător medic. Lucrătorul medical efectuează personal examinarea corpului, fără cauzarea daunelor sănătăţii şi vieţii persoanei examinate, dă explicaţii privitor la examinarea corpului şi semnează procesul-verbal şi alte documente întocmite în prezenţa lui. Lucrătorul medical este în drept să facă cunoştinţă cu procesul-verbal şi să facă menţiuni în partea ce se referă la examinarea corpului persoanei, precum şi să folosească în caz de necesitate a mijloacelor tehnice, care nu prezintă pericol pentru viaţa şi sănătatea persoanei supuse controlului corporal.

După necesitate, la controlul corporal poate fi invitat un specialist, care nu este cointeresat de rezultatul controlului corporal. Specialistul trebuie să respecte indicaţiile date de persoana responsabilă a organului vamal.

Numărul persoanelor ce participă la controlul corporal trebuie să fie cât mai minim, dar nu mai puţin de 3 persoane. Condiţionat, procedura de efec-

tuare a controlului corporal se împarte în trei etape interdependente: etapa pregătitoare, care constă în aducerea la cunoştinţă a deciziei şefului organului vamal; controlul nemijlocit; etapa finală, care include documentarea procedurii de control corporal [6, p.161].

O altă condiţie esenţială a controlului corporal este aceea că controlul corporal se efectuează numai în încăperi izolate, aflate în zona de control vamal, în care trebuie să fie limitat accesul persoanelor străine şi să corespundă condiţiilor sanitare şi igienice. În cazuri excepţionale, controlul corporal se poate efectua în încăperi izolate a aeroportului, gărilor, clădirilor organizaţiilor de transport sau în mijloace auto (cabine, cupeu etc.) luminate suficient şi care corespund cerinţelor sanitaro-igienice. În procesul controlului vamal corporal, colaboratorul vamal va efectua următoarele acţiuni: va examina toate obiectele mici ce se află la persoana controlată (bastoane, umbrele, brichete, pixuri), va examina îmbrăcămintea, încălţămintea pălăria ce sunt dezbrăcate de la persoana controlată într-o formă consecutivă de sus în jos, va examina coafura, mâinile, tălpile picioarelor etc.

În timpul controlului corporal, este necesar a duce supravegherea permanentă după persoana supusă controlului corporal, a urmări orice schimbare în comportamentul ei. La cercetarea îmbrăcămintei şi încălţămintei, o atenţie deosebită trebuie de atras la obiectele de producţie casnică, încălţămintei ortopedice, precum şi la cusuturile, manşetele, umeraşele, tocurile pantofilor etc.

Procesul-verbal de efectuare a controlului vamal corporal se întocmeşte în două exemplare şi trebuie să conţină toate elementele caracteristice lui. Procesul-verbal se semnează de toate persoanele participante la controlul corporal, precum şi de persoana care a fost supusă controlului corporal.

În cazul intentării unei cauze penale sau procedurii administrative, ca rezultat al efectuării controlului corporal, procesul-verbal de efectuare a controlului corporal se anexează la materialele respective, la organul vamal rămânând o copie a acestuia [7, p.349].

Referinţe:

1. Codul vamal al Republicii Moldova din 20.07.2000. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova,* din 01.01.2007 ediţie specială.
2. Instrucţiunea cu privire la ordinea efectuării controlului corporal a persoanelor ce se deplasează peste frontiera de stat a Republicii Moldova, adoptată prin Ordinul Directorului General al Departamentului Controlului Vamal nr.916 din 25.07.1995.
3. A se vedea: mapa cu ordine operative pe anul 1995, Arhiva Serviciului Vamal al R.Moldova. Chişinău 1995.
4. ГАБРИЧИДЗЕ, Б.Н. *Российское таможенное право.* Москва: Норма, 1999, с.259.
5. ХАЛИПОВ, С.В. *Таможенное право.* Москва: Юрайт, 2011, с.161.
6. *Таможенное право*. Под ред В.Т. ДРАГАНОВА и М.М. РАССОЛОВА. Москва: Закон и право, 2001, с.349.